

การผ่าตัดต่อเส้นเลือดดำเชื่อมกับเส้นเลือดแดง มีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมเส้นเลือดสำหรับการฟอกเลือดในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม การผ่าตัดต่อเส้นเลือดนี้ทำได้ 2 วิธีคือการต่อเส้นเลือดดำเชื่อมกับเส้นเลือดแดงโดยตรง และการต่อเส้นเลือดดำเชื่อมกับเส้นเลือดแดงโดยใช้เส้นเลือดเทียม(graft)เชื่อมต่อ ในการผ่าตัดแพทย์อาจใช้ยาชาเฉพาะที่ หรือให้ยาเพื่อให้สลบหรือการดมยาสลบ เพื่อไม่ให้ผู้ป่วยรู้สึกเจ็บขณะที่ทำ

ค่าใช้จ่ายในการผ่าตัด

- **เบิกราชการ** ผ่าตัดใช้เส้นเลือดจริงเบิกได้เกือบหมด ส่วนเส้นเลือดเทียมต้องเสียส่วนเกินบางส่วน
- **ประกันสังคม** เบิกได้ตามสิทธิในวงเงินไม่เกินสองหมื่นบาทต่อสองปี ส่วนเส้นเลือดเทียมอาจต้องซื้อเอง
- **บัตรทอง** ขึ้นอยู่กับสิทธิ์ตามทะเบียนในหลักประกันสุขภาพต้องเช็คที่ศูนย์ประสานสิทธิ์ในวันที่นอนโรงพยาบาล หรือจากโรงพยาบาลต้นสังกัด

การเตรียมตัวก่อนผ่าตัด

- 1.งดยาละลายลิ่มเลือดก่อนผ่าตัด ดังนั้นถ้าหากท่านรับประทานยาละลายลิ่มเลือดอยู่ควรมานำให้แพทย์ตรวจสอบก่อนทุกครั้ง
- 2.ห้ามเจาะเลือดหรือวัดความดันแขนหรือขาด้ว้นที่ผ่าตัดโดยเด็ดขาด
- 3.ต้องฟอกไตก่อนผ่าตัด 1 ถึง 2 วันเท่านั้นเพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนจากของเสียคั่งในขณะที่ผ่าตัด

4.เตรียมเอกสารสิทธิบัตร เอกสารการฟอกไตจากสถานที่ฟอกไตเดิมให้พร้อมก่อนมาโรงพยาบาล

การปฏิบัติตัวก่อนผ่าตัด

1. ท่านต้องอาบน้ำ ทำความสะอาดร่างกายฟอกสบู่แขนหรือขาด้ว้นที่ผ่าตัดให้สะอาด ห้ามลบรอยปากกาที่แพทย์ทำเครื่องหมายไว้
  2. ท่านอาจจะได้รับยานอนหลับเวลา 20.00 น
  3. งดน้ำและอาหารหลังเที่ยงคืน
  4. เจ้าหน้าที่พยาบาลจะทาน้ำยาทำความสะอาดผิวหนังบริเวณแขนหรือขาด้ว้นที่ผ่าตัด
  5. เช้าวันผ่าตัด พยาบาลจะใส่น้ำเกลือหรือเข็มสำหรับฉีดยาแขนหรือขาด้ว้นตรงข้ามกับด้ว้นที่จะผ่าตัดเสมอ
  6. ท่านจะได้รับการฉีดยาแก้ปวดก่อนเข้าห้องผ่าตัด
  7. พยาบาลจะดูแลให้ท่านถ่ายปัสสาวะก่อนเข้าห้องผ่าตัด (ในกรณีที่ท่านสามารถปัสสาวะเองได้) ภายหลังกผ่าตัดท่านจะมีแผลที่แขนยาวประมาณ 2-3 เซนติเมตร 1 ถึง 2 แห่งสำหรับท่านที่ได้รับยาสลบท่านจะได้รับการสังเกตอาการที่ห้องพักฟื้นประมาณ 2 ชั่วโมงแล้วจึงย้ายกลับหอผู้ป่วย ส่วนท่านที่ได้รับยาชาเฉพาะที่จะย้ายกลับหอผู้ป่วยเดิมโดยไม่ต้องรออยู่สังเกตอาการที่ห้องพักฟื้น
- #### การปฏิบัติตัวหลังผ่าตัด

1. แพทย์จะงดให้น้ำเกลือและท่านสามารถรับ ประทานอาหารและยาเดิมได้ตามปกติ

2. ให้งดแขนหรือขาด้ว้นที่ผ่าตัดสูงเพื่อลดอาการบวม ห้ามงอหรือพับแขน

3. ถ้าหากมีอาการปวด ชาหรือเย็นบริเวณปลายมือ ปลายเท้าให้รีบแจ้งพยาบาลรับทราบซึ่งอาจเกิดภาวะ แขนหรือขาขาดเลือดได้ซึ่งเป็นภาวะแทรกซ้อนสำคัญที่ อาจพบได้หลังการผ่าตัด

4. การจัดการความปวดหลังผ่าตัด ท่านสามารถบอก ระดับความปวดแก่แพทย์และพยาบาลเพื่อให้การดูแลได้ เหมาะสมเช่นการใช้ยาบรรเทาปวด การหายใจเข้าออก ลึกๆและยาวๆซ้ำๆ การจัดท่านอนหรือการอ่านหนังสือ เป็นต้น

เส้นเลือดสำหรับฟอกไตใช้งานได้เมื่อใด โดยปกติเส้นเลือดจริงใช้เวลาให้เส้นโตพร้อมใช้งานประมาณ 2 เดือนขึ้นไป ส่วนเส้นเลือดเทียมใช้ได้เร็วกว่าประมาณ 1 เดือนแต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับศัลยแพทย์ผู้ผ่าตัดที่เป็นผู้อนุญาตให้ใช้เส้นฟอกไตได้

การดูแลเส้นฟอกไตเมื่อกลับบ้าน ภายหลังกการผ่าตัด 1 วันหากท่านไม่มีอาการแทรกซ้อนแพทย์จะอนุญาตให้ท่านกลับบ้านได้

1. ในระยะ 3 วันแรกควรยกแขนข้างที่ผ่าตัดสูงกว่าระดับ หัวใจเพื่อป้องกันและลดอาการบวมและห้ามพับแขน
2. แผลผ่าตัดเป็นแผลสะอาดปิดด้วยพลาสติกกันน้ำไม่ จำเป็นต้องทำแผล
3. ระวังไม่ให้แผลเปียกน้ำในระยะ 14 วันหลังผ่าตัดหรือ จนกว่าจะตัดไหม

4. ถ้าหากมีเลือดออกจากแผลผ่าตัดหรือแผลบวม แดง ร้อนมีหนอง หรือแขนข้างที่ผ่าตัดบวมมาก คลำบริเวณ เส้นฟอกไตพบว่าเสียงฟู่ หายไป ควรรีบมาพบแพทย์ ก่อนวันนัด

5. ในระยะ 2 สัปดาห์หลังผ่าตัด แพทย์จะให้งดการใช้ยา ละลายลิ่มเลือดในขณะที่ฟอกไต เนื่องจากจะทำให้ เลือดออกตรงแผลผ่าตัดซึ่งท่านจะได้รับจดหมายจากหอผู้ป่วยเพื่อนำไปให้เจ้าหน้าที่หน่วยไต

6. ห้ามเจาะเลือดหรือวัดความดันแขนหรือขาด้านที่ ผ่าตัดโดยเด็ดขาด

7. หลีกเลี่ยงการสวมนาฬิกาหรือสายรัดแขนข้างที่ผ่าตัด

8. หลีกเลี่ยงการสวมเสื้อที่คับซึ่งอาจรัดตรงเส้นเลือดฟอก ไตได้

9. หลีกเลี่ยงการพับแขนหรือนอนทับแขนข้างที่ผ่าตัด เนื่องจากอาจทำให้เส้นฟอกไตเสียได้

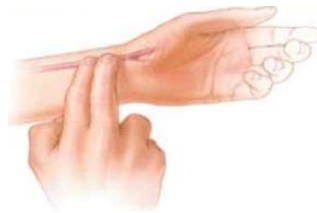
10. เมื่อแผลหายดี ควรทำความสะอาดบริเวณหลอดเลือดด้วยน้ำสบู่ ล้างและเช็ดให้แห้ง

การออกกำลังกายแขน ควรบริหารเส้นเลือด โดยทำ Hand grip Exercise คือการกำลูกบอลยางและ แบ่มือบ่อยๆสามารถทำได้หลังผ่าตัดเมื่อท่านหายปวด แผลแล้วโดยเฉลี่ยประมาณ 3 วัน ควรบริหารอย่างน้อย วันละ 4 ครั้งๆละ 15-20 นาทีหรือมากกว่า 400 ครั้งต่อ วัน

การคลำเสียงฟู่ เสียงฟู่ บริเวณเส้นเลือดที่ผ่าตัดเหมือน เป็นสัญญาณแสดงการมีชีวิต ของหลอดเลือด เมื่อเสียงฟู่ดับ แสดงว่าเส้นเลือดใช้งานไม่ได้ หรืออาจมีการตีบตัน ท่าน จำเป็นต้องคลำเส้นทุกวันถ้าไม่พบเสียงฟู่ต้องรีบมาพบ แพทย์ทันที

การคลำชีพจรใต้ข้อบริเวณผ่าตัด ควรคลำชีพ จจรทุกวันเช่นเดียวกับเสียงฟู่เนื่องจากการตัดต่อหลอดเลือดอาจทำให้เลือดแดง ไปเลี้ยงปลายมือข้างที่ ผ่าตัดไม่เพียงพอซึ่งอาจทำ ให้เกิดการขาดเลือดได้

อาการผิดปกติที่ต้องมาพบแพทย์ก่อนนัด

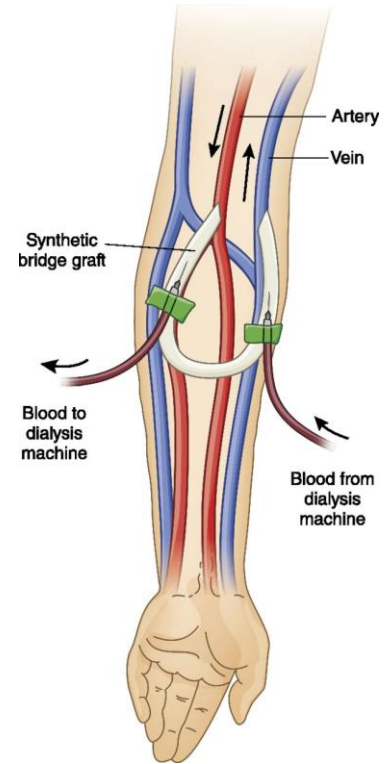
1. แผลผ่าตัดมีเลือดออกมากกว่าครึ่งกอนซ์ที่ปิดแผล หรือ มีเลือดไหลตลอด
2. แผลบวมมาก แดงร้อนหรือมีหนอง
3. แขนข้างที่ผ่าตัดบวมมาก
4. คลำบริเวณเส้นฟอกไตพบว่าเสียงฟู่หายไป
5. ปลายมือเย็น ชีต ปวดหรือคลำชีพจรใต้ข้อบริเวณ ผ่าตัดไม่ได้

รายละเอียดเพิ่มเติม:

(ข้อมูลจากหอผู้ป่วยศัลยกรรมหญิง 3)

คำแนะนำสำหรับผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด ต่อเส้นเลือดดำเชื่อมกับเส้นเลือดแดง (Arterio – Venous Fistula: AVF)

ห้องตรวจศัลยกรรมทั่วไป (101)

โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

